

เรื่องเสร็จที่ ๗๕๙/๒๕๕๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งปฏิบัติหน้าที่
ตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๔๐๒/๑๒๒๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีการทำหน้าที่ในการดำเนินการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่นายความที่รัฐจัดหาให้แก่ผู้ต้องหาในคดีอาญาตามมาตรา ๑๓๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในการจัดหานายความให้แก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔ และระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่นายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้รับแจ้งปัญหาการปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ และระเบียบกระทรวงฯ ข้างต้นจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติและคณะอนุกรรมการการยุติธรรมในประเด็นปัญหาว่าการเบิกจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่นายความตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่นายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญาฯ ที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น จะสามารถเบิกจ่ายเงินรางวัลให้แก่ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้หรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๗๕ วรรคสอง บัญญัติว่า การแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง แต่ไม่ได้กำหนดเรื่องการจ่ายเงินรางวัลแก่ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ไว้ ในเบื้องต้นกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๓๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ มีเจตนารมณ์ให้มีนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความปฏิบัติหน้าที่ในชั้นสอบสวน แต่โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ เป็นกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับภายหลังประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมีเจตนารมณ์ที่จะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนให้แตกต่างไปจากผู้ต้องหาประเภทอื่น จึงกำหนดคุณสมบัติของนายความเพิ่มเติมว่า ต้องเป็นนายความที่ผ่านการอบรมตามข้อบังคับประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๑๒๑ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงขอหารือว่า ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่นายความ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๒/๖๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญาฯ ที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะสามารถเบิกจ่ายเงินรางวัลให้แก่ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ ได้หรือไม่

ต่อมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ดช ๐๐๑๑.๒๕/๑๙๑๗ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๗ ขอรื้อเพิ่มเติมว่า ในการดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้แก่ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสภานายความเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่นายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดบทนิยามคำว่า “นายความ” ไว้ในข้อ ๔^๑ ว่า หมายถึง นายความที่รัฐจัดหาให้ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในการจัดหา นายความให้แก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๙ และในข้อ ๒^๒ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดบทนิยามคำว่า “นายความ” หมายความว่า นายความที่รัฐจัดหาให้ตามกฎกระทรวงนี้ โดยไม่ได้กำหนดให้หมายความรวมถึงที่ปรึกษากฎหมายด้วยแต่อย่างใด ประกอบกับพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ ไม่ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ที่ปรึกษากฎหมาย” ไว้เป็นการเฉพาะ แต่อาจเทียบเคียงได้กับมาตรา ๑๒๑^๓ ว่า ที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติเป็นนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความ และผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา กรณีนี้จึงเห็นได้ว่า ที่ปรึกษากฎหมาย

^๑ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“นายความ” หมายความว่า นายความที่รัฐจัดหาให้ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในการจัดหา นายความให้แก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๙.

^๒ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“นายความ” หมายความว่า นายความที่รัฐจัดหาให้ตามกฎกระทรวงนี้

มาตรา ๑๒๑ แห่ง พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๒๑ ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๑๒๐ ต้องมีคุณสมบัติเป็นนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความและผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง^๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ ไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “ทนายความ” ตามระเบียบฯ ดังนั้น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงไม่สามารถเบิกจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายให้แก่ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ โดยอาศัยระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา^๕ ได้.

สำหรับประเด็นปัญหาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ขอหารือว่า การเบิกจ่ายเงินให้แก่ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร นั้น เนื่องจากผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้ชี้แจงในที่ประชุมว่า พนักงานสอบสวนอาจขอให้ศาลเยาวชนและครอบครัวแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง ซึ่งที่ปรึกษากฎหมายจะได้รับค่าปฎิการตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยค่าปฎิการที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้งให้แก่เด็กหรือเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๕ นอกจากนั้น ผู้แทนสภานายความได้ชี้แจงในที่ประชุมว่า สภานายความก็มีเงินงบประมาณที่ได้รับจากรัฐและพร้อมที่จะจ่ายเพื่อการนี้ด้วย ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงเห็นว่า กรณีเป็นเรื่องที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

(นายดิศทัต โตตระกิตย์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๗

^๔มาตรา ๗๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าเด็กหรือเยาวชนมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ทั้งนี้ เมื่อคำนึงถึงอายุ เพศ และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดแต่ละราย

ฯลฯ

ฯลฯ